

בעניני השחר העברי
לפנות אל מר
Naftali Siegel, Lwów,
Podlewskiego 4.

השחר

עתון לילדים

הוספה להשחר
הפולני.

פורים ו"השחר".

אמר רבי נפתלי בן חיים: לפעמים ויום ידווק יום ואין בין אחד לשני ולא כלום כמו שכתוב: "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", "ויהי ערב ויהי בוקר יום שני" וכו' הלאה. עוד הפעם ההשכמה בבוקר, ולא כל ילד אוהב זאת, ביהוד בימי ההרף הקרים, עוד הפעם ההליכה לבית הספר, עוד הפעם שעורים בבית, מפצירין כדאמול, ולפעמים מתרחש שנוי, באה הפתעה משמחת, ואז אינה בודדת, וגוורת אחריה שמחה שניה.

או לא כלום או הרבה!

הנ הפורים הנהו כוכב מאיר בשמי החיים של הקטנים. שמחה כזו! פפורים מבית הספר, אוכלים מעדנים ומנדנות, שולחים מנות ומקבלים מנות, רואים מתחפשים שונים ועוד ועוד.

ויבא, החנ המקווה בא. והנה שמחה שניה מלווה את החנ: "השחר" מופיע

שנית.

או לא כלום או הרבה!

ואם תשאלו ילדים חביבים: מה ענין פורים "השחר"?
יענה לכם הריב של פורים בדרשה קצרה:
פורים מהו?

דא המן הרשע כי "דתיחם שונות" מתנהגים היהודים באפן אחר ומדברים בשפה אחרת, נתמלא כעס וחספין להשמירם להרגם ולאבדם.

באו מרדכי ואסתר ויהפכו את הקערה על פיה. על ידי שנאתו לעברים ולעברית נתלה, "ושושנת יעקב צהלה ושמחה".

ולא זה האחד אשר חפץ לכלותנו, הרבה המנים היו לנו בכל הדורות והרבה ישנם גם כדורנו, ואם בכל זאת אנו חיים וקיימים הרי זה רק בזכות "דתיחם שונות", הרי זה רק כי אוהבים אנחנו את שפתנו וספרותנו ומקווה אנו שואבים עז ואמץ לסבול בלי נבול בלי קץ.

ובהתחדש עכשו "השחר" והוספה "עברית" לו משנה שמחה עלינו לשמוח ולכן מסיים רבי נפתלי ואומר:

הבה ילדים, נשתה לכבוד חנ הפורים ולחיי "השחר" הנלחם לשפתנו העברית.

מספורי שבת.

I.

פֶּרֶה שְׁעֵלְתָּה הַשְּׁמִימָה.

מאת נפתלי וינל.

לאחותי חיה לויין מתנה בעד חריצותה בלמודים.

זכורני קטן הייתי, תלמיד החדר, את כל היום בליתי

בבית-אולפנא¹ זה. אמנם רב היום השתעשעתי עם חברי
וחברותי הפעוטים² ורק ברבע שעה ארך זמן למודי בכל
ואת צווי הורי את הסגן³ להחזיקני בחדר כל היום. כי...
אודה ולא אבוש. שובב הייתי לא עליכם ילדי החביבים,
והורי לא שבעו עונג משכתי עמכם... קפצתי רקדתי
מפסתי על הקירות והפרצתי מעסקיהם.

ואם אמנם קבלתי את יסורי באהבה, לשבת כלוא יום
תמים⁴, הנה בשוכי בערב הביתה, ורם חיים פרץ⁵ ממני
והפזין לנקום נקמת הישיבה בכלא ואז "הפכתי ממש את
הבית".

בשעות הללו נגשה אלי שכתי נשמתה⁶ עדן, ותכבוש
את לבי בספורים ומעשיות יפים המושכים את הלב עד
שאני ה"פרא" — בשם זה כבדתיני אמי — נהפכתי ליונה
שוקטה, ובהתענינות רבה הקשבתי עד... עד שנסגרו עיני
ואישן.

עכשו כשנדלתי וזכר אני בנענועים את שכתי ואת
ספוריה, אמרתי אציב לה מצבת זכרון ואספרה את
הספורים האלה לילדים וילדות, למען יתענגו גם הם עליהם
ולמען יספרו לאחיהם ולאחיותיהם הקטנים.

1

הפרה שעלתה השמימה.

רבי מאיר¹ מפרמישלן היה עני ואביון כל ימי חייו.
הבית אשר בו גר היה קטן ודל, הרחויטים שבחדר
עתקים² ושבורים, וארוחתו דלה פארוחת האביון
שבאביונים. אולם לבו היה רחב ומלא אהבה וחמלה על
עמו העלוב היושב בגלות המרה, על העניים האמללים
הגוועים ברעב ומחשבתו האחת היתה תמיד איך וכמה
להושיע לעניי עמו.

וטרם שנתגלה רבי מאיר³ בעולם לרבי גדול התפרנס
במכירת חלב של פרתו האחת שחלבה אותה אשתו

¹ בית-ספר. ² הקטנים. ³ עוזר המלמד. ⁴ שלם. ⁵ יצא בכה.

⁶ נשמתה בן עדן כמו: זכרונה לברכה.

¹ ישנים. ² בתנאי כרי. ³ כרין. ⁴ חושב.

הַרְבֵּנִית מְדִי בּוֹקֵר וּבּוֹקֵר. וְרָאוּ זֶה פֶּלֶא: רַק פַּעַם אַחַת
בְּיוֹם נִחְלְכָה הַפֶּרָה, וְהִחְלָב הָיָה הַסְפִּיק לְפִרְנָסַת בֵּיתוֹ.
לְתַמּוּךְ בְּנֵינָם הַנוֹסְעִים לְאַרְצָנוּ הַקְדוּשָׁה עַל־מִנֵּת² לְהַקְבֵּר
בְּאַדְמָתָהּ, וּלְחַלֵּק נִדְבּוֹת לְעַנְיֵי עִירוֹ.

וְזֶה הָיָה מִנְהַגוֹ תָּמִיד: בְּכָל יוֹם חֲמִישִׁי בְּבוֹקֵר קִבֵּץ
אֶת עַנְיֵי עִירוֹ וַיִּתֵּן לְכָל אֶחָד דִּי מַחְסוּרוֹ לְצָרְכֵי שַׁבָּת.
מִנְהַג זֶה יָקָר הָיָה לוֹ בַּחוּץ³ וְלֹא עָבַר עָלָיו אֲפִילוֹ בְּשָׁעוֹת
הַכִּי רַעוֹת בַּחֲיֹיו.

פַּעַם אַחַת וַיּוֹם הַרְבִּיעִי בְּעָרֵב הָיָה אִי, הַתְּבוּנָה הַרְבִּי
וְהִנֵּה אֵין פְּרוּטָה בְּכִיסוֹ וַיּוֹם הַחֲמִישִׁי מִמַּשְׁמַשׁ וּבָא...
יּוֹשֵׁב הַרְבִּי וּמִהֲרָה⁴

וַתִּמְוָנָה עוֹבֶרֶת לִפְנֵי עֵינָיו: יְהוּדִים רַבִּים, בְּנֵי עִירוֹ
עוֹשִׂים אֶת שַׁבָּתָם חוּלָּה, אֵין יוֹן לְקָדוֹשׁ, אֵין חִלּוֹת לְסַעֲוֶדָה...
מִסְבִּיב לְשִׁלְחַן יוֹשְׁבִים הַיְלָדִים רַעֲבִים וַיִּשְׁנִים, הָאֵם, בַּעֲלָת
הַבֵּית, עֲצוּבָהּ, וּבְקוֹל יְגוֹן־קוֹדֶר שֶׁר הָאֵב אֶת הַשְּׁלֹם
עֲרִיכָם

בַּתָּאם קָם וַיִּשָּׂא אֶת רִגְלָיו וַיֵּלֶךְ בְּלֵט אֶל הַרְפֶּת וַיּוֹצִיא
אֶת פֶּרְתוֹ וַיּוֹכִילָה לְשׁוֹחַט לְשַׁחֲטָהּ, וְעַל הַשׁוֹחַט צוּה לְכַל
יֹדֵעַ הַדָּבָר לְאִישׁ. בְּאוֹתוֹ לֵילָה עוֹרֵר אֶת הָעַנְיִים מִשְׁנָתָם
וַיַּחֲלֵק לָהֶם אֶת הַבָּשָׂר...

בְּשִׁנְמֹר אֶת מַעֲשֵׂהוּ נִכְנָם עַל בְּהוֹנוֹת רִגְלָיו לְבֵיתוֹ עָלָה
עַל מִטָּתוֹ וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם.

בְּאֶשֶׁר קָמָה הַרְבֵּנִית מִשְׁנָתָה הִלָּכָה אֶל הַרְפֶּת לְחִלּוֹב
אֶת הַפֶּרָה. לְתַמְוָנָה לֹא הָיָה גְבוּל. "אֵיזָה הַפֶּרָה? הָאֵם
תַּעֲתָה בְּאַחַד הַשָּׂדוֹת? אִי אוֹלִי - יִשְׁמֹר הַשֵּׁם - נִגְנְבָה?"
מַחֲשָׁבָה זֶה דִּבְּאָה אוֹתָהּ עַד מוֹת. "מָה נַעֲשֶׂה עִכְשָׁיו" -
קוֹנְנָה⁵ הַרְבֵּנִית - "מֵאֵין נִבִּיא לְחַמְנוּ? הַמֶּן הַגּוֹרֵן אוֹ מֶן
הַיָּקֵב" וַתֵּלֶךְ הַרְבֵּנִית לְחַפֵּשׂ אֶת הַפֶּרָה בְּשָׂדוֹת הַשֹּׁכֵנִים
וַתִּרְחַק לְצֹאת חוּצָה לְעִיר, וַתֵּלֶךְ הֵלֶךְ וַתַּעֲד, הֵלֶךְ וַתַּעֲד,
לְבָה מֵר וּבּוֹאֵב וַעֲיִנֶיהָ זוֹלָגוֹת דְּמָעוֹת...

וּבְאֶשֶׁר שָׁבָה הַבֵּיתָה וּסְפָרָה לְבַעֲלָהּ הַרְבִּי אֶת גִּדְּל
הָאֶסוֹן שֶׁקָּרָה לָהֶם, הַרְגִיעַ אוֹתָהּ בְּשִׁחוּק קָל עַל שִׁפְתָיו

² לֹא סְדוּשׁ. ³ בַּתָּה.

וַיֹּאמֶר: אֵל הַצִּמְעָרִי, רַבְּנִית, לֹא אֶבְדָּה פְּרִתְנִי הִיא עֲלֶיךָ
הַשְּׂמִימָה, בְּשִׁנְעֶלָה שְׂמָה נִמְצְאָנָה...

משלוח מנות.

לְקוֹרְאֵי "הַשְּׁחֵר" וְלְקוֹרְאוֹתָיו מֵאֵת הַדּוֹד

Tulo.

ליואל קרנר בלבוב: סְמִי רְפוּאָה לְהַתְמָדָה.
לדבורה גולדשטיין בלבוב: סֶפֶר "הָאֵלֶּפָּא בִּיתָא" לְאִיקֶס בִּלְבָה.
לדבקה שפניר בולוטשוב: מִדְרָשָׁה עֵבְרִית בְּגִלְיָצִיָּה.
לחיה שפניר בולוטשוב: תַּאֲבוֹן לְאִכִּילָה כְּמִדַּת תַּאֲבוֹנָה לְסִפְרִים.
לחיה לוי בטרנ: יוֹם בֶּן הַמָּשִׁים שְׁעוֹת.
לעמנואל שׁוֹן בלבוב: תִּיאֲמֵרוֹן עֵבְרִי.
לירחון "השחר": אֲרִיכוֹת יָמִים וְהַרְבֵּה קוֹרְאִים וְחוֹתְמִים.
לכל קוראי "השחר": אֶהְבֶּה לְשָׁפָה הָעֵבְרִית.
לשטנד ולפרוסט: קוֹנְפֶּרֶנְצִיָּה צִיוֹנִית בְּלִי יְגִירִים וּפְרִידְמַנִּים.
לפישל ויטקובר: מֵאָה אֶלֶף גּוֹלְדֵן.
לאנדית המורים: תִּרְנַנְגוּלִים, שְׁמִשִּׁים מְזוּיָנִים בְּפִטְיָשִׁים וּבְפִעֲמוֹנִים...
לדר. שמואל ופפורט: סִפְרֵי-יִבְל לְכָבוֹד בְּעָלֵי "הַחֲלוֹקָח"
הוצאת "עבריה" לבוב.

חידה.

א א א א א ב ב ג ד ד ה ה ה ה ו ו ו ח ט י י י
כ כ כ כ כ ל מ מ מ מ מ נ נ נ ס ס ס ס ס פ פ פ פ פ ר ר ר ר ר
ש ש ש ש ש ת ת ת ת ת ת.

מששים האותיות האלה צריך לחבר שש עשרה מלים

הנמצאות בלשון במגילת אסתר בהוראות האלה:

1 שופט. 2 בפורים הוא נקרא ובפסח הוא נאכל. 3 ממלכי מדין. 4 ראשון
לשבעה. 5 אבן טובה. 6 עמלק. 7 חלק. 8 מן המשרתים. 9 מן השרים. 10
אחת מקב"ו. 11 סוס. 12 הדיוט. 13 מן התלויים. 14 מלכה. 15 צבע.
16 אבי מלך.

מהאותיות השניות יוצא פתגם ידוע בפורים.

?

חברים וחברות טובים!

אנחנו שלשה אחים לומדים עברית זה השנה הראשונה ויודעים מעט לדבר.
כאשר שמענו כי בארץ ישראל יש מדרשות עבריות שמחנו ונס הצטערנו. שמחנו
כי במדרשה לומדים עברית והצטערנו כי אין אנחנו יכולים לבקר את המדרשה
הזו ומוכרחים ללמוד בבתי ספר של עמים אחרים. עברית אנחנו אוהבים מאד
ושמחתנו תהיה גדולה בזמן שנוכל לדבר בה היטב.

שלום.

ואב, גדליה ושלמה פרסמן, לבוב.